iojes
www.iojes.net

International Online Journal of Educational Sciences

ISSN: 1309-2707

High School Teachers' Level of Organizational Trust

İbrahim KOCABAS[1] and Seçil Eda KARTAL[2]

[1]Yildiz Technical University, Faculty of Education, Department of Educational Sciences, [2]Bartin University, Faculty of Education, Department of Educational Sciences

ARTICLE INFO

Article History:
Received 13.11.2015
Received in revised form 09.01.2016
Accepted 04.02.2016
Available online 22.03.2016

ABSTRACT

The purpose of this study is to determine the teachers' views who work at vocational and technical high schools regarding organizational trust and examine these views in terms of several variables. The research data in the scan models, 38-point generated by researchers with the necessary literature "Organizational Trust" was collected by questionnaire. The sample of this research included 344 teachers who work at high schools. According to the research results, teachers' perceptions regarding trust is lined up from trust in the administrator, trust in the colleagues and trust in the stakeholders. Although there is not a significant difference according to gender variable, significant differences were observed in terms of age variables and the number of teachers.

© 2016 IOJES. All rights reserved

Keywords:
Trust, organizational trust, teachers' views

Extended Abstract

Purpose

The purpose of this study is to determine if there is a significant difference in the teachers' views who work at vocational and technical high schools regarding organizational trust and examine these views in terms of gender, age, and variable according to the number of teachers in school. In order to achieve this general purpose, the following questions were tried to be answered:

- How are the teachers' perceptions regarding trust in administrator, trust in colleagues and trust in stakeholders at vocational and technical high schools
- Is there any significant difference between teachers' perceptions regarding sub-dimension of organizational trust and gender, age, the number of teacher variable at vocational and technical high schools?

Methods

This research was carried out in the screening model. Screening models try to describe a condition as it is and this research model aims to explore what the truth is (Karasar, 2012: 77). The data was collected through 38-item "Organizational Trust Scale" which was initially a 22-item scale developed by Yilmaz (2006). The universe of the study is 1709 teachers who work in vocational and technical high schools. The sample of the study includes 344 teachers who were selected through convenience sampling method which is a non-random sampling method.

Results

There is not a significant difference between the opinions of female and male teachers at vocational - technical high schools and general high schools according to the gender variable. There is a significant

[2] Corresponding author's address: Bartin University, Faculty of Education, Bartin, Turkey
Telephone: +903782235455
Fax: +903782235208
e-mail: seciledakartal@gmail.com
DOI: http://dx.doi.org/10.15345/iojes.2016.02.018

© 2016 International Online Journal of Educational Sciences (IOJES) is a publication of Educational Researches and Publications Association (ERPA)

difference only in the age variable in 31-40 age group. This significant difference was observed in the sub-dimension of trust in colleagues. In this group teachers working in general high schools have a higher level of trust in administrator and colleagues than the teachers working at vocational - technical high schools. In the research, the group which has 41-60 people has a significant difference between trust in administrators and trust in colleagues. The group which has 81 and more people, has a significant difference in the sub-dimension of trust in stakeholders.

Discussion and Conclusion

The findings of this research show that the teachers in the research trust first in their administrators, then their colleagues and lastly stakeholders. In terms of school type, the teachers at general high school have a higher perception of trust in administrator and colleagues than the teachers at vocational and technical schools. The teachers at vocational and technical schools have more positive perception of trust in stakeholder than the teachers at general high school.

According to the gender variable, female teachers' perceptions regarding trust in managers and stakeholders are more positive at vocational and technical high schools, while male teachers' perceptions regarding trust in managers and stakeholders are more positive at general high schools. In respect to trust in colleagues, both female and male colleagues ' perceptions are more positive at general high schools. When examined according to the age variable, with age ranges of 20-30 and 51 age of teachers at vocational and technical high schools have a more positive perception of trust than the teachers at general high schools. This is vice-versa in the age range of 31-40. The teachers in the age range of 41-50 at general high schools have a more positive perception regarding trust in administrators, the teachers at vocational and technical high schools have more positive perceptions regarding trust in colleagues and stakeholders.

When the findings for the number of school teachers are generally examined in groups of 1 to 20 teachers, the teachers' perception of trust in administrator was found more positive at vocational and technical high schools while the teachers 'perception of trust in colleagues and stakeholders was found more positive at general high schools. In the groups of 21-40 teachers, the teachers 'perception of trust in administrators and stakeholders is higher at vocational and technical high schools. Teachers at vocational and technical high schools have more positive perceptions regarding trust in colleagues. In the groups of 41-60 teachers, perceptions regarding trust in administrators, colleagues and stakeholders are more positive at general high schools. In the groups of 61-80 teachers, perceptions regarding trust in administrators and colleagues are more positive at general high schools while perceptions regarding trust in stakeholders are more positive at vocational and technical high schools. In the groups of 80 and more teachers there is a more positive atmosphere in terms of trust in administrators, colleagues and stakeholders.

Liselerde Görev Yapan Öğretmenlerin Örgütsel Güven Düzeyleri

İbrahim KOCABAŞ[1] ve Seçil Eda KARTAL[2]

[1]Yıldız Teknik Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Eğitim Bilimleri Bölümü, [2]Bartın Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Eğitim Bilimleri Bölümü

MAKALE BİLGİ

Makale Tarihçesi:
Alındı 13.11.2015
Düzeltilmiş hali alındı 09.01.2016
Kabul edildi 04.02.2016
Çevrimiçi yayınlandı 22.03.2016

ÖZ

Bu çalışmanın amacı, genel liseler ile mesleki ve teknik liselerde görev yapan öğretmenlerin örgütsel güven konusunda görüşlerini belirlemek ve bu görüşleri çeşitli değişkenler açısından incelemektir. Tarama modelindeki araştırmanın verileri, gerekli literatür taraması ile birlikte araştırmacılar tarafından oluşturulan 38 maddelik "Örgütsel Güven" anketi ile toplanmıştır. Araştırmanın çalışma grubu liselerde görev yapan 344 öğretmenden oluşmaktadır. Elde edilen verilere dayanarak, liselerde görev yapan öğretmen örgütsel güven algıları yöneticiye güven, meslektaşa güven ve en son paydaşlara güven şeklinde sıralandığı sonucuna ulaşılmıştır. Araştırma sonucunda cinsiyet değişkenine göre örgütsel güvenin alt boyutlarında anlamlı bir farklılık bulunmamasına rağmen yaş ve öğretmen sayısı değişkenlerinde anlamlı farklılık görülmüştür.

© 2016 IOJES. Tüm hakları saklıdır

Anahtar Kelimeler:
Güven, örgütsel güven, öğretmen görüşleri

Giriş

21. yüzyılın düşünsel zeminine uygun olarak gerçekleşen toplumsal yapıdaki değişiklikler, teknolojide yaşanan gelişmeler, ortak amaç içerisinde olmayı hedefleyen karmaşık ve kalabalık örgüt yapıları, insanların ve toplumların davranışlarını önemli bir şekilde etkilemektedir. Bu değişimler ve gelişmeler, genelde insan ilişkilerinde, özelde ise bu ilişkilerin temelini oluşturan güven olgusunda ciddi farklılıklar meydana getirmektedir. Bireylerarası ilişkilerin ve örgütsel yaşamın en önemli unsurlarından birisi olarak görülen güven, aynı zamanda işgörenler arasındaki ilişkileri bir arada tutan bir yapıştırıcı işlevini de üstlendiği görülmektedir (Çokluk-Bökeoğlu ve Yılmaz, 2008). Birlikte yaşayan, birlikte çalışan insanların birbirlerine karşı güven olgusu olmadan uzun süreli bir ilişkiyi sürdürmeleri mümkün değildir (Demirkaya ve Şimşek-Kandemir, 2014).

Siyasal, ekonomik ve sosyal sistemlerde yaşanan sorunlardan kaynaklı toplumsal hayatta meydana gelen değişmeler güven kavramının sürekli tartışılmasına sebep olmaktadır (Aktuna, 2007). Tarihsel süreç içerisinde farklı alanlarda kullanılan güven, özellikle 1980'li yıllarda örgüt, yönetim ve örgütsel davranış alanlarındaki araştırmalara da konu olmaya başlamıştır (Lewicki, McAllister ve Bies, 1998). Birçok farklı disiplinde araştırma konusu olan güven, farklı birçok şekilde tanımlanmıştır. Güven kavramı Korku, çekinme ve kuşku duymadan inanma ve bağlanma duygusu, itimat şeklinde açıklanmıştır (Türk Dil Kurumu, 2015). Solomon ve Flores (2001) ise güven kavramını kazandıracak veya kaybettirecek bir kehanet olarak tanımlamıştır.

Brehm ve Gates'e (2002) göre güven, yönetim alanında giderek ilgi uyandıran bir konu olarak önemi giderek artmaktadır. Güven, yönetici ve çalışan arasındaki ilişkiyi, örgütsel başarıyı derinden etkileyen bir unsurdur (Akt: Demircan, 2003). Bibb ve Kourdi (2004)'ye göre ise güven, kırılgan bir yapıya sahiptir. Güveni yıkmak oluşturmaktan daha kolaydır. Çünkü güven sarsıcı eylemler, güven oluşturan eylemlere göre insanlar tarafından daha kolay fark edilir. Güven oluşturmak uzun bir zamanla birlikte pek çok eylemin gerçekleştirilmesini gerektirir.

Güvene dayalı bir yönetim, işgörenler arasında olumlu ilişkilerin kurulmasına, karşılıklı anlayış ve saygı çerçevesinde daha esnek ve verimli bir örgüt yapısına imkân vermektedir (Frankema ve Woolthuis, 2005). Bu durum örgütlerde örgütsel güven ortamının oluşmasına olanak sağlamaktadır. Örgütsel güven,

[2] Sorumlu yazarın adresi: Bartın Üniversitesi, Eğitim Fakültesi
Telefon: +903782235455
Faks: +903782235208
e-posta: seciledakartal@gmail.com
DOI: http://dx.doi.org/10.15345/iojes.2016.02.018

© 2016 International Online Journal of Educational Sciences (IOJES) is a publication of Educational Researches and Publications Association (ERPA)

genel olarak örgüt içindeki bireylerarası veya gruplar arası güven derecesini belirtir (Uzbilek, 2006). Bir başka tanımlamaya göre örgütsel güven, işgörenlerin, örgütün tutarlı eylemler yapacağına, savunmasız kalma durumunda dahi suiistimal edilmeyeceğine, yöneticisinin adaletli ve dürüst olacağına, verilen sözlerin tutulacağına dair inancı olarak ifade edilir. Örgütsel güven, örgütteki formal ve informal ilişkilerin sağlıklı olarak yürütülmesi açısından önemlidir (Paker, 2009). Bu ilişkilerin sağlıklı bir şekilde yürütülmesi ile birlikte kişi kendini çalıştığı örgüte daha ait hissedebilir. Yaptığı işlerde verim alabilmek için maksimum enerjisini kullanarak, memnun olunacak sonuçlar elde etme çabasında olabilir. Ayrıca işgören öncelikle sağlam bir özgüven oluşturarak, daha sonra da çalışma arkadaşlarına ve yöneticisine yönelik güven duygusunu arttırabilir. Bunların sonucu olarak da örgüte karşı güven oluşturma daha sağlıklı temellere dayanarak gerçekleşebilir. Özellikle işletme ve iktisat alanında çalışılan güven kavramı, son yıllarda eğitim örgütlerinde de çalışılmaya başlanmıştır. Uğurlu ve Arslan (2015) tarafından yapılan çalışmada örgütsel kimliğin okula güven algısı üzerindeki etkisi incelenmiştir. Yapılan araştırmada, öğretmenlerin örgütsel kimlik ve okula güven düzeylerinin ortalamanın üzerinde olduğu görülmüştür. Eğitim alanında yapılan bir başka araştırma sonucunda ise, çalışanların örgütlerinin kendilerine bağlı olduğunu hissettiklerinde, güvenlerinin daha güçlü olduğu ortaya konulmuştur (Eğriboyun, 2014). Boydak-Özan ve Özdemir (2013) tarafından yapılan çalışmada ise örgütsel güvenin, örgütsel bağlılık, örgütsel tükenmişlik ve örgütsel iletişim düzeylerini önemli ölçüde etkilediği belirlenmiştir.

Güven, kişilerin karşılıklı olarak birbirlerinin davranış, yaklaşım ve tutumlarından emin olmaları açısından önemli görülmektedir. Bu çalışmada da okul içerisinde iletişim halinde olunan bütün paydaşların birbirlerine yönelik algıları belirlenmek istenmiştir. Bu doğrultuda, genel liseler ile mesleki ve teknik liselerde görev yapan öğretmenlerin örgütsel güven düzeylerinin cinsiyet, yaş ve okulda bulunan öğretmen sayısı değişkenine göre farklılaşıp farklılaşmadığını test etmek amaçlanmıştır. Özen İşbaşı (2001) tarafından da belirtildiği gibi, güven kapsamında savunmasızlık, belirsizlik ve risk unsurları yer almaktadır. Bu unsurlar ele alındığında kadın/erkek, genç/orta/yaşlı, kalabalık/sakin okul durumlarında güven algısının değişebileceği düşünülmüştür. Bu görüş doğrultusunda araştırmada cinsiyet, yaş ve öğretmen sayısı değişkenleri kullanılmıştır. Bu genel amaca ulaşabilmek için aşağıdaki alt amaçlara ulaşılmaya çalışılmıştır:

- Genel liseler ile mesleki ve teknik liselerde görev yapan öğretmenlerin örgütsel güvenin alt boyutu olan yöneticiye güven, meslektaşlara güven ve paydaşlara güven boyutuna ilişkin algıları hangi düzeydedir?
- Genel liseler ile mesleki ve teknik liselerde görev yapan öğretmenlerin örgütsel güvenin alt boyutlarına dair algıları cinsiyet, yaş ve öğretmen sayısı değişkenlerine göre farklılık göstermekte midir?

Yöntem

Nicel araştırma yaklaşımını uygun olarak tasarlanan bu araştırma tarama modelinde gerçekleştirilmiştir. "Tarama modelleri geçmişte ya da halen var olan bir durumu olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımlarıdır ve gerçeğin ne olduğunu ortaya koymayı amaçlamaktadır" (Karasar, 2012, s. 77). Tarama modeli, evren içerisinden seçilen örneklem üzerinde yapılan çalışmalar yoluyla evren genelindeki eğilim, tutum veya görüşlerin nicel veya sayısal olarak betimlenmesini sağlar (Creswell, 2013).

Evren-Örneklem

Araştırmanın evrenini, Elazığ il merkezinde genel liseler ile mesleki ve teknik liselerde görev yapan 1709 öğretmen oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemini, tesadüfi olmayan örnekleme yöntemlerinden kolay ulaşılabilir örnekleme yöntemi ile belirlenen 344 öğretmen oluşturmaktadır. Demografik veriler genel olarak incelendiğinde araştırmaya katılan öğretmenlerin %36,3'ünün kadın, %63,7'sinin ise erkek olduğu görülmektedir. Katılımcıların yaşları 21-30, 31-40, 41-50 ile 51 ve üzeri aralıklarında gruplandırılmıştır. Her iki lise türünde de yaş değişkeninin 31-40 aralığında % 52,9 oranı ile yoğunlaştığı görülmektedir. Öğretmenlerin 41-50 yaş aralığını ise %29,7'lik dilim oluşturmaktadır. En az katılımcının bulunduğu grup ise 51 ve üzeri yaş aralığında olan öğretmenlerdir (%6,1). Öğretmenlerin çalıştıkları kurumlardaki öğretmen sayıları 1-20 kişi, 21-40 kişi, 41-60 kişi, 61-80 kişi ile 81 ve üzeri kişi olarak gruplandırılmıştır. Genel liselerde öğretmen sayısı 61-80 arasında en yoğun (%35,9) görünürken mesleki ve teknik liselerde 81 ve üzeri arasında görünmektedir (%78,0). Her iki lise türünde görev yapan katılımcıların toplamına bakıldığında ise en çok

katılımcı % 48,5 oranı ile 81 ve üzeri öğretmene sahip grupta iken en az olan grup 1-20 kişinin olduğu gruptur (%2,4).

Veri Toplama Aracı

Tarama modelindeki araştırmanın verileri, gerekli alan yazın taraması ile birlikte araştırmacılar tarafından oluşturulan 38 maddelik "Örgütsel Güven" anketi ile toplanmıştır. Oluşturulan anket 5'li likert tipindedir. Anket geliştirme sürecinde amaç ve sorular belirlenerek taslak maddelerin bulunduğu form oluşturulmuştur. Elde edilen form uzman görüşüne başvurulduktan sonra gerekli düzenlemeler tekrar yapılarak uygulanmıştır. Ankette alan yazın dikkate alınarak yöneticiye, meslektaşlara ve paydaşlara güven boyutlarına ait maddeler bulunmaktadır. Yöneticiye güven boyutunda 18 madde, meslektaşlara güven boyutunda 15 madde ve paydaşlara güven boyutunda 5 madde yer almaktadır.

Verilerin Analizi

Bu çalışmada elde edilen veriler değerlendirilirken, anket üç boyutta (yöneticiye güven, meslektaşlara güven ve paydaşlara güven) ele alınmıştır. Araştırmanın amaçları kapsamında ilk olarak betimsel istatistikler gerçekleştirilmiştir. Bu çerçevede örgütsel güven kapsamında yer alan üç boyuta ait genel ortalamalar ve standart sapmalar incelenmiştir. Daha sonra genel liseler ile mesleki ve teknik liselerde görev yapan öğretmenlerin örgütsel güvenin alt boyutlarına dair algılarının cinsiyet, yaş ve öğretmen sayısı değişkenlerine göre farklılaşma durumunu belirlemek amacıyla ortalamalar arası fark testleri gerçekleştirilmiştir. Ancak öncelikle ortalamalar arası fark testlerinin gerçekleştirilmesine ilişkin normallik ve homojenlik testleri yapılmıştır. Her bir bağımsız değişken düzeyinde bağımlı değişkenin normallik durumu Kolmogorov-Smirnov testiyle; homojenlik durumu ise Levene Testi ile incelenmiştir. Normallik ve homojenliğin sağlandığı durumlarda ilişkisiz örneklemler için t testi gerçekleştirilirken, normalliğin ya da homojenliğin sağlanmadığı durumlarda Mann-Whitney U testi gerçekleştirilmiştir.

Bulgular

Araştırmanın bu bölümünde, liselerde görev yapan öğretmenlerin örgütsel güvenin alt boyutları hakkındaki algıları ile ilgili bulgulara ve demografik değişkenlere yönelik karşılaştırmalara ver verilmiştir. Aşağıdaki tabloda, liselerde görev yapan öğretmenlerin örgütsel güvenin alt boyutlarına verdikleri cevapların aritmetik ortalamaları ve standart sapmaları görülmektedir:

Tablo 1. Öğretmenlerin örgütsel güven hakkındaki görüşleri

Örgütsel Güvenin Boyutları	Genel Liseler (n=217)		Mesleki ve Teknik Liseler (n=127)	
	$\bar{x}$	ss	$\bar{x}$	ss
Yöneticiye Güven	3,72	0,78	3,64	0,81
Meslektaşlara Güven	3,66	0,68	3,56	0,67
Paydaşlara Güven	2,94	0,68	2,96	0,67

Bulgulara göre, genel liselerdeki öğretmenlerin yöneticiye ve meslektaşlara güven boyutuna ait görüşleri mesleki ve teknik liselerdeki öğretmenlerin algılarından daha yüksek ortalamaya sahiptir. Paydaşlara güven boyutunda ise tam tersi bir durum mevcuttur. Mesleki ve teknik liselerdeki öğretmenlerin paydaşlara dair güvenleri, genel liselerdeki öğretmenlerin güvenlerinden daha yüksek olduğu görünmektedir. Alt boyutlara yönelik görüşler incelendiğinde genel olarak en yüksek ortalama yönetici boyutuna ait olduğu sonucuna ulaşılmaktadır.

Tablo 2. Cinsiyet değişkenine göre öğretmenlerin örgütsel güven düzeyine ilişkin t-testi

Örgütsel Güvenin Boyutlar	Kadın (n= 125)				Erkek (n=219)				t ve p Değerleri				Levene Testi			
	Genel Lise (n=72)		Mesleki ve Teknik Lise (n=53)		Genel Lise (n=145)		Mesleki ve Teknik Lise (n=74)		Kadın (n= 125)		Erkek (n=219)		Kadın (n= 125)		Erkek (n=219)	
	$\bar{x}$	ss	$\bar{x}$	ss	$\bar{x}$	ss	$\bar{x}$	ss	t	p	t	p	f	p	f	p
Yöneticiye Güven	3,58	0,72	3,68	0,82	3,78	0,80	3,61	0,79	-,68	0,50	1,58	0,12	0,38	0,54	0,01	0,93
Meslektaşa Güven	3,59	0,60	3,53	0,75	3,70	0,72	3,58	0,62	-,68	0,50	1,58	0,11	0,38	0,54	0,01	0,93
Paydaşlara Güven	2,73	0,59	2,86	0,66	3,05	0,70	3,02	0,67	-,68	0,50	1,58	0,12	0,38	0,54	0,01	0,93

Tablo 2 incelendiğinde, cinsiyet değişkenine göre genel liseler ile mesleki ve teknik liselerdeki öğretmenlerin örgütsel güvenin alt boyutlarına yönelik görüşleri arasında anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır. Genel liseler ile mesleki ve teknik liselerde görev yapan kadın ve erkek öğretmenlerin görüşleri arasında benzerlikler bulunmaktadır. Ancak mesleki ve teknik liselerde görev yapan kadın öğretmenlerin yöneticiye ve paydaşlara güven algıları genel liselerde görev yapan kadın öğretmenlerin algılarından daha yüksek düzeyde olduğu görülmektedir. Erkek öğretmenlerde ise, bu iki boyutta kadın öğretmenlerin tam tersi bir durum görülmektedir. Genel liselerde görev yapan erkek öğretmenlerin güven algıları mesleki ve teknik liselerde görev yapan öğretmenlerin algılarından daha yüksek olduğu görülmektedir. Meslektaşlara güven boyutunda ise, kadın ve erkek öğretmenlerin benzer düşüncelere sahip oldukları görülmektedir. Her iki grupta da genel liselerdeki öğretmenlerin güven algıları mesleki ve teknik liselerdeki öğretmenlerin algılarından daha olumlu bulunmaktadır.

Tablo 3. Yaş değişkenine göre öğretmenlerin örgütsel güven düzeyine ilişkin görüşlerinin aritmetik ortalama ve standart sapma değerleri

Örgütsel Güvenin Boyutları	21-30 Yaş (n=39)				31 – 40 Yaş (n=182)				41-50 Yaş (n=102)				51 ve Üzeri Yaş (n=21)			
	Genel Lise (n=28)		Mesleki ve Teknik Lise (n=11)		Genel Lise (n=107)		Mesleki ve Teknik Lise (n=75)		Genel Lise (n=28)		Mesleki ve Teknik Lise (n=11)		Genel Lise (n=107)		Mesleki ve Teknik Lise (n=75)	
	$\bar{X}$	ss	$\bar{X}$	ss	$\bar{X}$	ss	$\bar{X}$	ss	$\bar{X}$	ss	$\bar{X}$	ss	$\bar{X}$	ss	$\bar{X}$	ss
Yöneticiye Güven	3,87	0,61	4,08	0,66	3,72	0,79	3,60	0,85	3,72	0,74	3,53	0,76	3,36	1,08	3,80	0,54
Meslektaşa Güven	3,72	0,70	3,84	0,61	3,67	0,64	3,45	0,69	3,66	0,68	3,67	0,67	3,53	0,96	3,66	0,52
Paydaşlara Güven	2,83	0,60	3,00	0,66	2,96	0,69	2,86	0,69	2,94	0,74	3,09	0,61	3,06	0,49	3,29	0,74

Tablo 3 incelendiğinde, meslektaşlara ve paydaşlara güven boyutlarında mesleki ve teknik liselerde görev yapan 21-30 yaş, 41-50 yaş, 51 ve üzeri yaştaki öğretmenlerin algıları genel liselerde görev yapan öğretmenlerin algılarından daha yüksek düzeyde olduğu görülmektedir. Bu boyutlarda sadece 31-40 yaş grubunda yer alan genel liselerdeki öğretmenlerin algıları mesleki ve teknik liselerdeki öğretmenlerden daha yüksek düzeydedir. İki alt boyutta da mesleki ve teknik liselerde görev yapan öğretmenlerin algılarının yüksek çıkmasının nedeni olarak çalışma ortamlarındaki iletişim türünün informale yakın olması gösterilebilir. Yöneticiye güven boyutuna ilişkin sonuçlar incelendiğinde ise, 21-30 yaş ile 51 ve üzeri yaş grubunda yer alan mesleki ve teknik liselerde görev yapan öğretmenlerin güven algıları genel liselerde görev yapan öğretmenlerinkinden daha yüksek düzeydedir. Diğer yaş gruplarında ise, yöneticiye güven boyutuna dair algılar genel liselerde daha yüksek düzeydedir.

Tablo 4. Yaş değişkenine göre öğretmenlerin örgütsel güven düzeyine ilişkin t testi

Örgütsel Güvenin Boyutları	t ve p Değerleri								Levene Testi							
	21-30 Yaş (n=39)		31 – 40 Yaş (n=182)		41-50 Yaş (n=102)		51 ve Üzeri Yaş (n=21)		21-30 Yaş (n=39)		31 – 40 Yaş (n=182)		41-50 Yaş (n=102)		51 ve Üzeri Yaş (n=21)	
	t	p	t	p	t	p	t	p	f	p	f	p	f	p	f	p
Yöneticiye Güven	-0,97	0,34	1,00	0,32	1,20	0,23	-0,01	0,33	0,23	0,63	0,00	0,95	0,06	0,81	1,53	0,23
Meslektaşa Güven	-0,49	0,63	2,18	*,03	-0,12	0,90	-0,33	0,75	0,03	0,86	0,32	0,57	0,06	0,81	1,20	0,29
Paydaşlara Güven	-0,78	0,44	0,98	0,33	-1,06	0,29	-0,85	0,41	0,69	0,41	0,17	0,68	1,71	0,20	1,44	0,25

Tablo 4'te genel liseler ile mesleki ve teknik liselerde görev yapan öğretmenlerin yaş değişkenlerine göre yapılan t testi sonuçları bulunmaktadır. Sadece 31-40 yaş grubunda meslektaşlara güven boyutunda anlamlı farklılık bulunduğunu görünmektedir ($p<0,05$). Diğer boyutlarda ise anlamlı bir farklılık olduğuna dair kanıta rastlanmamaktadır. Homojenlik dağılımı için yapılan test sonuçları incelendiğinde, genel liseler ile mesleki ve teknik liselerde görev yapan öğretmenlerin cevaplarına göre örgütsel güvenin alt boyutlarında homojen bir dağılım olduğu görülmektedir.

Tablo 5. Öğretmen sayısı değişkenine göre öğretmenlerin örgütsel güven düzeyine ilişkin görüşlerinin aritmetik ortalama ve standart sapma değerleri

Örgütsel Güvenin Boyutları	1-20 Kişi (n=8)				21 – 40 Kişi (n=36)				41-60 Kişi (n=43)				61-80 Kişi (n=90)				81 ve Üzeri Kişi (n=167)			
	Genel Lise (n=3)		Mesleki ve Teknik Lise (n=5)		Genel Lise (n=35)		Mesleki ve Teknik Lise (n=1)		Genel Lise (n=33)		Mesleki ve Teknik Lise (n=10)		Genel Lise (n=78)		Mesleki ve Teknik Lise (n=12)		Genel Lise (n=68)		Mesleki ve Teknik Lise (n=99)	
	$\bar{X}$	ss	$\bar{X}$	ss	$\bar{X}$	ss	$\bar{X}$	ss	$\bar{X}$	ss	$\bar{X}$	ss	$\bar{X}$	ss	$\bar{X}$	ss	$\bar{X}$	ss	$\bar{X}$	ss
Yöneticiye Güven	3,50	1,59	3,84	0,51	3,84	0,83	3,67	-	3,93	0,60	3,06	1,25	3,71	0,77	3,69	0,73	3,56	0,78	3,68	0,76
Meslektaşa Güven	3,40	0,72	2,80	0,94	3,60	0,79	4,00	-	4,00	0,49	3,26	0,95	3,65	0,67	3,56	0,71	3,52	0,65	3,58	0,64
Paydaşlara Güven	3,40	0,72	2,80	0,94	3,05	0,79	2,60	-	3,11	0,66	2,60	0,87	2,95	0,57	2,88	0,54	2,78	0,73	3,01	0,65

Tablo 5 incelendiğinde, 21-40 kişinin olduğu mesleki ve teknik lise grubunda sadece bir öğretmenin olmasından dolayı herhangi bir istatistiksel işlem yapılamamıştır. 41-60 ile 61-80 kişinin olduğu gruplarda genel liselerdeki öğretmenlerin verdikleri cevapların ortalaması mesleki ve teknik liselerinde verilen cevapların ortalamasından daha yüksek bulunmaktadır. 81 ve üzeri kişinin olduğu grupta ise üç boyutta da mesleki ve teknik liselerde görev yapan öğretmenlerin cevaplarına ait ortalamalar daha yüksek görülmektedir. Boyut açısından değişiklik gösteren tek grup 1-20 kişinin olduğu gruptur. Bu grupta yönetici boyutuna ait öğretmen görüşlerinde mesleki ve teknik liselerdeki algı daha yüksek iken; meslektaşa ve paydaşlara güven boyutunda genel liselerdeki algı daha yüksek düzeydedir. Tablo genel olarak incelendiğinde, tüm lise türlerinde en düşük ortalamaya sahip boyut paydaşlara güven boyutudur. Gruplar arasındaki en yüksek ortalamaya 1-20 kişinin bulunduğu liselerde olduğu görülmektedir. Bunun nedeni olarak, öğretmen sayısının az olduğu küçük okullarda, güven ortamını sağlamak ve bunu korumanın daha kolay olması gösterilebilir. Öğretmen sayısına paralel olarak öğrenci sayısının da az olması güven ortamının oluşturulmasında önemli bir unsur olarak karşımıza çıkmaktadır.

Tablo 6. Öğretmen sayısı değişkenine göre öğretmenlerin örgütsel güven düzeyine ilişkin t testi

Örgütsel Güvenin Boyutları	t ve p Değerleri										Levene Testi									
	1-20 Kişi (n=8)		21 – 40 Kişi (n=36)		41-60 Kişi (n=43)		61-80 Kişi (n=90)		81 ve Üzeri Kişi (n=167)		1-20 Kişi (n=8)		21 – 40 Kişi (n=36)		41-60 Kişi (n=43)		61-80 Kişi (n=90)		81 ve Üzeri Kişi (n=167)	
	t	p	t	p	t	p	t	p	t	p	f	p	f	p	f	p	f	p	f	p
Yöneticiye Güven	-0,47	0,66	0,21	0,84	3,06	*0,00	0,12	0,90	-0,93	0,35	8,51	*0,03	-	-	8,92	*0,01	0,00	1,00	0,56	0,46
Meslektaşa Güven	0,72	0,50	-0,49	0,62	3,332	*0,00	0,45	0,66	-0,57	0,57	1,28	0,30	-	-	9,42	*0,00	0,03	0,86	0,15	0,70
Paydaşlara Güven	0,94	0,38	0,56	0,58	1,99	0,05	0,40	0,69	-2,21	*0,03	1,58	0,26	-	-	1,88	0,18	0,11	0,75	0,89	0,35

Tablo 6'da bulunan veriler incelendiğinde, 41-60 kişi arasında öğretmenin görev yaptığı liselerde yöneticiye güven ve meslektaşlara güven boyutlarında anlamlı farklılık olduğu görülmektedir ($p<0,05$). Ayrıca 81 ve üzeri kişinin bulunduğu grupta da paydaşlara güven boyutunda anlamlı bir farklılık görülmektedir. Homojenlik testi sonuçları incelendiğinde ise, 1-20 kişinin bulunduğu grupta yönetici boyutuna ait homojen dağılım bulunmadığı görülmektedir. Bu amaçla bu gruba Mann-Whitney U Testi yapılmıştır. Yapılan test sonucu öğretmen görüşleri arasında yönetici boyutuna ait anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. 41-60 kişi arasındaki grupta da yönetici ve meslektaş boyutuna ilişkin homojen dağılım göstermediği görülmektedir. Yapılan Mann-Whitney U Testi sonucunda her iki boyutta da anlamlı farklılık olduğu görülmektedir. Her iki grupta da genel liselerde görev yapan öğretmenlere ait sıra ortalamaları mesleki ve teknik liselere göre daha yüksektir.

Sonuç, Tartışma ve Öneriler

Araştırma bulguları, araştırmaya katılan öğretmenlerin sırası ile yöneticilerine, meslektaşlarına ve en sonda da paydaşlarına güvendiklerini göstermektedir. Lise türüne göre bakıldığında ise genel liselerde görev yapan öğretmenlerin yöneticiye ve meslektaşa güven boyutlarına ait algılarının, mesleki ve teknik liselerde görev yapan öğretmenlerin algılarına oranla daha yüksek düzeyde olduğu görülmektedir.

Paydaşlara güven boyutunda ise, mesleki ve teknik liselerde görev yapan öğretmenlerin algılarının genel liselerde görev yapan öğretmenlerin algılarından daha yüksek olduğu görülmektedir. Ancak değerlerin birbirlerine çok yakın olduğu da dikkat çekmektedir. Mesleki ve teknik liselerde derslerin genelde atölyelerde işlenmesi, öğretmenlerin öğrencileri ile daha fazla iletişim halinde olmalarını gerekli kılabilmektedir. Bu durumun sonucu olarak da, öğretmenler ile öğrenciler arasında oluşan güven ortamının genel liselerdeki güven ortamından daha yüksek düzeyde olması beklenir. Elde edilen sonuçlar Çokluk-Bökeoğlu ve Yılmaz (2008)'ın yaptığı çalışma ile benzerlik göstermektedir. Her iki çalışmadan elde edilen sonuçlar incelendiğinde öğretmenlerin okul içerisinde etkileşimde oldukları paydaşlara daha fazla güvendikleri görülmektedir. Bunun nedeni olarak da kurulan yakın iletişim gösterilebilir.

Cinsiyet değişkenine göre, yöneticiye ve paydaşlara güven boyutlarında benzer sonuçlar görülmektedir. Her iki boyutta da kadın öğretmenlerde mesleki ve teknik liselerdeki algı daha olumlu iken, erkek öğretmenlerde sadece genel liselerdeki algı daha olumludur. Meslektaşlara yönelik güven boyutunda ise hem kadın hem de erkek öğretmen algıları genel liselerde daha olumlu görülmektedir. Özer, Demirtaş, Üstüner ve Cömert (2006) tarafından yapılan araştırmada, erkek öğretmenlerin kadın öğretmenlere göre meslektaşlarına ve okul yöneticisine karşı daha olumlu bir güven duyduğu belirtilmektedir. Bu sonuç yapılan araştırma ile benzerlik göstermektedir. Ancak cinsiyet değişkenine göre yapılan t testi sonuçlarına göre, genel liseler ile mesleki ve teknik liselerde görev yapan kadın ve erkek öğretmenlerin görüşleri arasında anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır. Çimen (2007)'in işletmelere yönelik yaptığı araştırma sonuçlarına göre, yöneticiye güven boyutunda cinsiyete göre anlamlı farklılığın olmadığını belirtmektedir. Topaloğlu'nun 2010'da yaptığı tez çalışmasında da güven algısının cinsiyet değişkenine göre farklılaşmadığını belirtmiştir. Benzer araştırmalarda da örgütsel güven algısının cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir farklılık ortaya koymadığı görülmüştür (Çokluk-Bökeoğlu ve Yılmaz, 2008; Özdil, 2005; Uğurlu ve Arslan, 2015; Yılmaz, 2006). Bu bulgular, yapılan araştırma sonuçları ile benzerlik göstermektedir.

Yaş değişkenine göre bakıldığında ise, 20-30 yaş ile 51 ve üzeri yaş aralıklarında benzer sonuçlar görülmektedir. Üç boyutta da mesleki ve teknik liselerde görev yapan öğretmenlerin genel liselerdeki öğretmenlerden daha olumlu bir algıya sahip oldukları görülmektedir. 31-40 yaş aralığında ise tersi bir duruma rastlanmaktadır. Bu grupta ise genel liselerdeki algı daha olumludur. 41-50 yaş grubunda ise yöneticiye güven boyutunda genel liselerdeki algı daha olumlu iken, meslektaş ve paydaşlara güven boyutunda mesleki ve teknik liselerde daha olumlu bir algı hâkimdir. Yaş değişkenine göre yapılan t testi sonuçlarına bakıldığında sadece 31-40 yaş grubunda anlamlı bir farklılık bulunmaktadır. Bu anlamlı farklılık sadece meslektaşlara güven boyutunda olduğu görülmektedir. Bu grupta da, genel liselerde görev yapan öğretmenlerin, meslektaşlarına dair güven algıları genel liselerdeki öğretmenlere göre daha olumludur. Yüksel (2009)'in araştırma sonuçları incelendiğinde, örgütsel güvenin alt boyutlarında yaşa göre anlamlı bir farklılığın bulunmadığı görülmektedir. Bu bulgu ile araştırma sonuçları benzerlik göstermektedir.

Okullarda görev yapan öğretmen sayısına yönelik bulgular genel olarak incelendiğinde,1-20 kişinin olduğu grupta yöneticiye güven boyutunda mesleki ve teknik liselerdeki algı daha olumlu iken, diğer iki boyutta genel lise öğretmen algıları daha olumludur. 21-40 işinin bulunduğu gruplarda ise, yöneticiye ve paydaşlara güven boyutunda genel liselerdeki algının daha olumlu olduğu görülmektedir. Meslektaşlara güven boyutunda ise mesleki ve teknik liselerde ise daha olumlu bir algı hâkimdir. 41-60 öğretmenin bulunduğu grupta üç boyuta yönelik genel liselerin daha olumlu olduğu görülmektedir. 61-80 arasının olduğu grupta yönetici ve meslektaş boyutunda genel liseler, paydaş boyutunda ise mesleki ve teknik liseler daha olumlu algıya sahiptir. 81 ve üzeri öğretmenin bulunduğu grupta ise üç boyuta yönelik mesleki ve teknik liselerde daha olumlu bir atmosfer elde edilmiştir. Yapılan t testi sonuçlarına bakıldığında ise 41-60 arasında kişinin olduğu grupta yöneticiye ve meslektaşa güven boyutlarında anlamlı farklılık bulunmuştur. 81 ve üzeri kişinin bulunduğu grupta ise sadece paydaşlara güven boyutunda anlamlı farklılık elde edilmiştir. Yılmaz (2006)'ın yaptığı araştırma sonuçlarına da bakıldığında, okullardaki örgütsel güvenin boyutlarının öğretmen sayısına göre farklılık gösterdiği sonucu görülmektedir. Bu bulgu araştırma sonuçlarını destekleyici bir niteliğe sahiptir.

Mesleki ve teknik liselerde görev yapan öğretmenlerin yöneticilerine ve meslektaşlarına güven düzeylerini arttırıcı çalışmalar yapılabilir. Bunun için öğretmenlerin bir arada olabilecekleri ortamlar arttırılabilir, atölye dışında da ortak paylaşım alanları oluşturulabilir. Yöneticiler ile sadece formal boyutta iletişim değil, informal boyutta da iletişim kurulabilecek ortamlar düzenlenmelidir. Meslektaşlar arasında

işbirliği, yardımlaşma, dayanışma etkinlikleri de geliştirilmelidir. Çalışma sonuçlarının genellenebilir olması için benzer çalışmalar ortaöğretim kurumlarında tekrarlanmalı ve diğer eğitim kademelerinde de gerçekleştirilmelidir. Ayrıca eğitimde güven konusu adalet, adanmışlık, tükenmişlik, bağlılık, iş doyumu, sessizlik gibi yönetim kavramlarıyla ilişkilendirilerek ele alınmalıdır. Ayrıca yapılan çalışmalar sadece nicel boyutta kalmayarak, nicel ve nitel veri toplama tekniklerinin birlikte kullanıldığı araştırmaların yapılması alan yazına katkı sağlayacaktır.

Kaynakça

Aktuna, M. (2007). *İnsan kaynakları yönetimi eğitim fonksiyonunun örgütsel güvene etkileri ve bir uygulama*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İşletme ABD, Kütahya.

Bibb, S. & Kourdi, J. (2004). *Trust matters: for organisational and personal success*, New York: Palgrave Macmillan.

Boydak-Özan, M. & Özdemir, T. Y. (2013). İlköğretim kurumu öğretmenlerinin örgütsel güven düzeyleri: nitel bir çalışma, *Gaziantep University - Journal of Social Sciences, 12*(3), 469-486.

Creswell, J. W. (2013). *Araştırma deseni*, (Çev. Ed. S. B. Demir) Ankara: Eğiten Kitap.

Çimen, M. (2007). *İşletmelerin çalışanlara karşı sosyal sorumluluklarının örgütsel güvene etkisi*, Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İşletme ABD, Kütahya.

Çokluk-Bökeoğlu, Ö. & Yılmaz, K. (2008). İlköğretim okullarında örgütsel güven hakkında öğretmen görüşleri, *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi Dergisi,* 54, 211-233.

Demircan, N. (2003). *Örgütsel güvenin bir ara değişken olarak örgütsel bağlılık üzerindeki etkisi: eğitim sektöründe bir uygulama,* Yayınlanmamış doktora tezi, Gebze Yüksek Teknolojiler Enstitüsü Sosyal Bilimler Enstitüsü, Gebze.

Demirkaya, H. & Şimşek-Kandemir, A. (2014). Örgütsel adaletin boyutları ile örgütsel güven arasındaki ilişkinin analizine yönelik bir işletme incelemesi, *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 18*(2), 263-279.

Eğriboyun, D. (2014). Ortaöğretim okullarında görev yapan yönetici ve öğretmenlerin örgütsel güven ve örgütsel bağlılıkları arasındaki ilişki, *AİBÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,* 14(2), 329-363.

Frankema, K. B. & Woolthuis, R. K. (2005). *Trust under pressure: Trust and trust building in uncertain circumstances*, Northampton: Edward Elgar Publishing.

Karasar, N. (2012). *Bilimsel araştırma yöntemi: kavramlar, ilkeler, teknikler*, Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

Lewicki, R. J., McAllister, D. J. & Bies, R. J. (1998). trust and distrust: new relationships and realities, *Academy of Management Review*, 23, 438-459.

Özdil, K. (2005). *İlköğretim okullarında güven ve örgütsel iklim arasındaki ilişki*, Yayınlanmamış doktora tezi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

İşbaşı, J. Ö. (2001). Çalışanların yöneticilerine duydukları güvenin ve örgütsel adalete ilişkin algılamalarının vatandaşlık davranışının oluşumundaki rolü. *Yönetim Araştırmaları Dergisi*, *1*(1), 51-73.

Özer, N., Demirtaş, H., Üstüner, M. & Cömert, M. (2006). Ortaöğretim öğretmenlerinin örgütsel güven algıları, *Ege Eğitim Dergisi*, (7)1, 103-124.

Paker, N. (2009). *İlköğretim Okulu Öğretmenlerinin Örgütsel Güvenleri ile Örgütsel Bağlılıkları Arasındaki İlişki (Sakarya İli Örneği),* Yayınlanmamış Yüksek lisans tezi, Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eğitim Yönetimi ve Denetimi ABD, Sakarya.

Solomon, R. C. & Flores, F. (2001). *İş dünyasında, politikada, ilişkilerde ve yaşamda güven yaratmak*, (Çev. A. Kardam) İstanbul: Mess Yayınları.

Topaloğlu, G. I. (2010). *İşgörenlerin adalet ve etik algıları açısından örgütsel güven ile örgütsel bağlılık ilişkisi*, Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Atılım Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İşletme Yönetimi ABD, Ankara.

Türk Dil Kurumu–Güncel Türkçe Sözlük. (2015). 19.06.2015, tarihinde adresinden http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_gts&arama=gts&guid=TDK.GTS.55c6239c99e792.73319593 erişilmiştir

Uğurlu, C. T. & Arslan, C. (2015). Öğretmenlerin örgütsel kimlik ve okula güven düzeylerinin bazı değişkenler açısından incelenmesi, *İlköğretim Online*, *14*(1), 72-85.

Uzbilek, A. (2006). *Örgütlerde oluşan sosyal ilişkilerin örgütsel güvenin alt boyutlarına etkileri: başkent üniversitesi örneği*, Yayınlanmış Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Başkent Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İşletme ABD, Ankara.

Yılmaz, E. (2006). Okullardaki örgütsel güven düzeyinin bazı değişkenler açısından incelenmesi, *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 16, 739-756.

Yılmaz, E. (2006). *Okullardaki örgütsel güven düzeyinin okul yöneticilerinin etik liderlik özellikleri ve bazı değişkenler açısından incelenmesi*, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Selçuk Üniversitesi, Konya.

Yılmaz, K. (2006). Güven ölçeği'nin geçerlik ve güvenirlik çalışması, *Sakarya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 11, 69–80.

Yılmaz, K. (2004). Okul yöneticilerinin destekleyici liderlik davranışları ile okullardaki güven arasındaki ilişki konusunda ilköğretim okulu öğretmenlerinin görüşleri. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, *5*(8), 117-131.

Yüksel, F. (2009). *Ortaöğretim kurumlarında örgüt kültürü ile örgütsel güven arasındaki ilişki*, Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Maltepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eğitim Bilimleri ABD, İstanbul.